

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 13.09.2022

§ 42

Lippujen hinnoittelu ja asiakasryhmät vyöhykeuudistuksessa

1493/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö, Rauno Särkkäaho, 044 4164 658

Päätös

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päätti, että uudessa vyöhykemallissa noudatetaan seuraavia hintoja, asiakasryhmiä ja vaihtoaikoja ja täten muutetaan aikaisempaa päätöstä Lippujen hinnoittelusta ja asiakasryhmistä vyöhykeuudistuksessa (Joukkoliikennelautakunta 15.2.2022, §13):

1) Aikuisen liput:

- a. 2 vyöhykkeen kausilippu 59,8 €, arvo/mobiililippu 2,6 €, kertalippu 3,6 €
- b. 3 vyöhykkeen kausilippu 82,4 €, arvo/mobiililippu 5,2 €, kertalippu 6,7 €
- c. 4 vyöhykkeen kausilippu 92,7 €, arvo/mobiililippu 6,1 €, kertalippu 7,7 €

2) Muut asiakasryhmät:

- a. Lapsi, kerta-, arvo- ja kausilipusta -50%
- b. Nuori, arvo- ja kausilipusta -30%
- c. Opiskelija, arvo- ja kausilipusta -30%
- d. Seniori, arvo- ja kausilipusta -30%

3) Ei oteta käyttöön työttömien asiakasryhmää.

4) Vaihtoajat:

- a. yhden ja kahden vyöhykkeen matkoissa 70 minuuttia
- b. kolmen ja neljän vyöhykkeen matkoissa 120 minuuttia

Lisäksi lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä, että vyöhykeuudistus otetaan käyttöön vuoden 2023 alkupuolella, maaliskuun loppuun mennessä.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päättää, että uudessa vyöhykemallissa noudatetaan seuraavia hintoja, asiakasryhmiä ja vaihtoajoja ja täten muutetaan aikaisempaa päätöstä Lippujen hinnoittelusta ja asiakasryhmistä vyöhykeuudistuksessa (Joukkoliikennelautakunta 15.2.2022, §13):

1) Aikuisen liput:

- a. 2 vyöhykkeen kausilippu 59,8 €, arvo/mobiililippu 2,6 €, kertalippu 3,6 €
- b. 3 vyöhykkeen kausilippu 82,4 €, arvo/mobiililippu 5,2 €, kertalippu 6,7 €
- c. 4 vyöhykkeen kausilippu 92,7 €, arvo/mobiililippu 6,1 €, kertalippu 7,7 €

2) Muut asiakasryhmät:

- a. Lapsi, kerta-, arvo- ja kausilipusta -50%
- b. Nuori, arvo- ja kausilipusta -30%
- c. Opiskelija, arvo- ja kausilipusta -30%

3) Ei oteta vyöhykeuudistuksen käyttöönoton yhteydessä hiljaisen ajan alennusta, vaan pidetään seniorialennus arvolipusta -30% arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin.

4) Ei oteta käyttöön työttömien asiakasryhmää.

5) Vaihtoajat:

- a. yhden ja kahden vyöhykkeen matkoissa 70 minuuttia
- b. kolmen ja neljän vyöhykkeen matkoissa 120 minuuttia

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Pasi Jalonen teki seuraavan muutosehdotuksen päätösehdotukseen: "Lisätään seuraava lause: Vyöhykeuudistus otetaan käyttöön vuoden 2023 alkupuolella, maaliskuun loppuun mennessä." Jäsen Tuija Pessinen kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko jäsen Jalosen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti muutosehdotuksen.

Edelleen asian käsittelyn yhteydessä jäsen Juho Salonen teki seuraavan muutosehdotuksen kohtiin 2 ja 3 liittyen: "Esitän, että vanhukset tulisi laittaa samaan hinnoitteluryhmään kuin nuoret ja opiskelijat. Samalla poistetaan hiljainen aika. Nykyisessä mallissa, kauempaa tulevat seniorit eivät voi hyödyntää hiljaisen ajan alennusta esimerkiksi asioidessaan keskussairaalassa." Jäsen Jukka Pietiläinen kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti yksimielisesti muuttaa päätösehdotusta seuraavasti jäsen Salosen muutosehdotukseen perustuen: "Päätösehdotuksen kohtaan 2 lisätään uusi asiakasryhmä "d. Seniori, arvo- ja kausilipusta -30%". Päätösehdotuksen kohta 3 poistetaan."

Perusteluosa

Tiivistetysti muutokset aikaisempaan hinnoittelupäätökseen on seuraavat:

- Hiljaisenajan alennusta ei oteta käyttöön toistaiseksi
- Nykyinen seniorialennus pidetään voimassa
- Lippujen hintoja korotetaan 3% pyöristettynä ylöspäin 10 sentin tarkkuuteen

Yksikön esityksessä vuoden 2023 talousarvioksi on tulojen osalta laskettu mukaan 5% lippuhintojen korotus. Päätösehdotuksessa esitetään pienempää korotusta lippujen hintoihin ja katettavaksi loput korotuksesta luopumalla toistaiseksi hiljaisen ajan alennuksen toteutuksesta.

Lippuhintojen korotus on suositeltavaa toteuttaa vyöhykeuudistuksen yhteydessä, jotta vältetään monilta peräkkäisiltä hintojen muutoksilta.

Lippuhintojen korotuksen syynä on kustannustason nousu ja korotuksella on osittain maltillisesti tarkoitus kompensoida nousevia kustannuksia.

Liikennöintikustannukset on sidottu linja-autoalan kustannusindeksiin (LALKI 2015=100), jonka vuosimuutos kesäkuussa 2022 on ollut +12,2%.

Joukkoliikenne yksikkö ostaa vuosittain LSL liikennettä palveluna noin 20M€:lla, joten 10% kustannusten nousu tarkoittaa noin 2M€

lisäkustannusta yksikön menoissa. Indeksien tulevaan kehitykseen liittyy

lisäksi merkittäviä epävarmuustekijöitä Ukrainan sodan vaikuttaessa

energian hintoihin merkittävästi tulevana talvena, sekä 01/2023 päättyvän

linja-autoalan työehtosopimuksen kustannusvaikutusten osalta.

Vyöhykeuudistuksen hinnoittelusta ja asiakasryhmistä aikaisemmin tehtyä

päätöstä (Joukkoliikennelautakunta 15.2.2022, §13) varten on tehty kattava

selvitys ja vaikutustenarviointi. Lipputuotteiden välillä ei ole tarkoituksen

mukaista muuttaa hintojen painotusta merkittävästi aikaisemmasta.

Hintojen korotusta ehdotetaan tasaisesti kaikkiin lippuihin.

Päätetyn vyöhykemuutoksen on arvioitu (selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020) laskevan lipputulokertymää -4,5% ja hiljaisen ajan alennuksen on arvioitu (hiljaisen ajan alennukset 1.7.2022) laskevan lipputulokertymää -1,9%. Hiljaisten aikojen alennuksen vaikutustenarviointia ei päätöksen teon aikaan oltu selvitetty siinä laajuudessa (viikonloppujen osalta) kuin alennuksesta päätettiin.

Hiljaisen ajan alennuksesta tehtiin heinäkuussa 2022 vaikutustenarviointi. Heinäkuussa 2022 tehtyyn hiljaisen ajan alennuksien selvitykseen (hiljaisen ajan alennukset 1.7.2022) liittyy suuria epävarmuustekijöitä, koska arviossa käytetty taustadata on vuoden 2018 dataa, jota käytettiin vyöhykeuudistuksen selvityksessä (selvitys vyöhykeuudistuksesta 2020). 2018 jälkeen on tapahtunut matkustuskäyttäytymisen muutosta, sekä myyntien merkittävää siirtymää kertalipuista mobiili- ja arvolippuihin. Lisäksi vuoden 2022 aikana käyttöön otettavan lähimaksun arvioidaan vähentävän kertalippujen myyntiä ja siirtävän entistä suuremman osan lipputuloista alennuksen piiriin. Lahden kaupungin joukkoliikenneyksikkö on epävarmuustekijät havaitessaan tehnyt hiljaisenajan alennuksesta oman tarkastelun (Selvitys hiljaisten aikojen alennuksesta 09_2022) pohjautuen 01-06/2022 dataan ja verraten sen eroja 2018 aineistoon. Selvityksen perusteella joukkoliikenneyksikön näkemys on, että hiljaisen ajan alennuksesta olisi toistaiseksi syytä luopua, koska siihen liittyy riskejä merkittävistä lipputulomenetyksistä suhteessa potentiaaliseen matkustajamäärän kasvuun. Alennuksesta luopumisella toistaiseksi voidaan helpottaa lippujen korotuspainetta ja hallita paremmin riskejä kustannuskehityksen osalta. Hiljaisten aikojen alennuksen toteuttamiskelpoisuutta ja vaikutuksia on syytä selvittää tarkemmin jatkossa kun liikkumisen muutos vakiintuu ja muiden isojen muutosten vaikutukset ovat selvillä. Jo itsessään vyöhykeuudistuksella on merkittävät

vaikutukset lipputuloihin ja kuntien maksuosuuksiin, ja vaikutukset
tarkentuvat vasta kun uudistus on otettu käyttöön.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: valmistelijalle, toimivalta-alueen kuntiin